



Buket razigranih cvetova u "Cvetnoj bajci"

Pozori { na premi jera

## "Cvetna bajka" kao mjuzi kl

Bogoqub Antanasi jevi } : "Cvetna bajka"; re` i ja Ferid Karaji ca; Pozori { te lutaka u Ni { u

Raspevanom razigranom kolori tnom visoko estetizovanom i podnebcem ozna-enom predstavom "Cvetna bajka", Pozori { te lutaka u Ni { u obele` ilo je 23. juna 2003. godine 45 godina profesionalnog rada. Kroz metafori-ni naslov, sa likovima careva, carica, princeza, dvorskih savetnika i budala, kojih ina-e veoma-esto susre`emo unno-gim bajkama (ovoga puta wima su pridodata imena cvetova, poput Lijandera, Gladiola, Kamelije, Kukurka, Hrizanteme, Krina...) `e-lelo se da na sceni bude buket od najle`ih cvetova. Kroz `ivu gluma-ku igru trebalo je iskazati qubav, ose`awa, lepotu, radost, nadu i to kada je qudskombi } najte`e.

Reditequ i vrsnom majstoru scenskog pokreta Feridu Karajici, uz to potpisuje scenografiju i kostim tekst Bogoquba Antanasi jevi }a poslu`io je kao predlo`ak za scensko iskazivawe ra-

dosti igre i `ivqewa, namerno lociranoj na ni { kom podnebcu. Na sceni smo videli etno bajku, bajku mjuzi kl u kojoj su veoma precizno, sa meromi ukusom dozirani govor, melos i mentalitet jedne sredine na jugu Srbije. Nema tu Sretna, ni "Zone Zamirove", ali ima bajkovita careva, carica, princeza, dvorskih savetnika i budala, kojih ina-e veoma-esto susre`emo unno-gim bajkama (ovoga puta wima su pridodata imena cvetova, poput Lijandera, Gladiola, Kamelije, Kukurka, Hrizanteme, Krina...) `e-lelo se da na sceni bude buket od najle`ih cvetova. Kroz `ivu gluma-ku igru trebalo je iskazati qubav, ose`awa, lepotu, radost, nadu i to kada je qudskombi } najte`e.

pa je ritam igre na premijeri pulsirao i ugledali { tu

Pravo osve`ewe bila je igra Dejana Goci }a (Lijander, car). Po fizi-koj konstituciji i glasovnom izrazu, bio je antipod careva i kracewa kojih smo se nagledali u mnogim predstavama. Krh, ne`an, telesno slaba`an, ali ne i svilen. Pronicqiv kada zatreba. Jo { vi { e plemenit, tako je kada je potrebno. Lepo proustrana i izniansirana uloga. Biqana Radenkovi } (Gladiola, carica) bila je su { ta suprotnost od Dejana Goci }a. O { tra, robusna, temperamentna, `ena bez dlake na jeziku Goci } i Radenkovi }eva bili i susjajanscenski par.

Nata { a Risti } u ulozu Kamelije i princeze, igrom pokretom pesmomi re-ju unosi la je dranske elemente i naboje u jednoj bajci. U wenom stasu, igri i pesmi mnogi su mogli da prepoznaju Ko { tanu (!). Ko { tanu u Pozori { tu lutaka.

Plavokosi, mlajani Sr|an

Miqkovi } bio je pravo, lepo i prijatno osve`ewe. Dvorskog budalu, odnosno nesre`nog princa od karijere i zaqubqenog mladi }a tuma-`io je lako, lepr { avo i razigrano. Nesumnjivo najboqa kreacija Miqkovi }a u dosada { voj karijeri, koju tek gradi i stvara. Tatjana Milenkovi } kao dvorski savetnik i dvorska dama, jo { jednom je potvrdila svoje ve { dokazane kvalitete. I grom i izrazom lepo je povezivala pojedine scene. Svoje male role dobro su osmislili i odigrali Davorin Dini }, Dragan Tri-kovi } i Biqana Stoiqkovi }. U predstavi igra i \or|e Kozij.

Sve rediteqske zamisli ne bile do kraja ostvarene da iza sebe on nije i mao izvanrednog muzi-kog saradnika. Re- je o Borivoju Mladenovi }u, -ija je muzi-ka matrica dala posebno obele`je, lepotu i kolorit predstavi. Muzi kaje re-, pokret, slika, scena. Udru`ena saradnikulisanim gluma-ki m izrazom onaje "Cvetnoj bajci" dalajo { le- p { i sjaj.

Sl obodan KRSTI ]

Jezi -ki kutak

## Kako zvati osmake



U vreme kada razmi { qamo o primedbi jednog -itaoca Narodnih novina da se re- osmenac (= ak osmog razreda) "samo u Ni { u" (i, dakako, "nepravilno") upotrebcava, pored ve { postoje }e re- i osmak, dolazi nam vest da je ministar ponio { tio neke rezultate kvalifikacionog ispita, te }e slabi u-enici osmog razreda u Republici Srbiji morati ponovo na ispit, ili kako bi se ponio { ki reklo: na `e { ke o-i.

Nevoqe swima nisusamo jezi -ke. I zgl eda da sui -matemati -ke.

Ali, da se vratimo na primedbu.

Vrlo je prirodno da se pripadnici jedne generacije objedi wavaju jednimnazi vom Po { to osnovna { kola obuhvata osam razreda (uskoro }e ih biti i vi { e), treba o-ekivati da im i toliko re-i za wihovo ozna-avawe. Tako je prirodno da za izvo`ewe takvih re- i slu`i ista osnova, odnosno neki gramati-ki oblik koji mse opisno ta kategorija ozna-ava.

Tako su u-enici prvog razreda prvaci. Osnova ove re-i je redni broj razreda, a sufiks za izvo`ewe -ak, -ni, -aci. Sada bi vaqal ovideti imamo li za svaki razred ovakvu re-. Koliko je nama poznato, postoji: t re }aki t re }aci, osmak i osmaci. Istina, postoje re-i: -et vrt ak pe-tak, { estak, sedmak, ali sa druga-ijim zna-ewima. Mislimo da bi bili mogu }i mno`inski oblici: pet aci, { est aci, sedmaci, ali kao da ih praksa ne potvr }uje. Na drugoj strani, -et vrt ak i pet ak su dani u nedeqi, osmak je vrsta osmorednog kukuruza, t re }ak je ovan ili jelen u tre }oj godini... Sistem mase, izgleda, raspada.

To nagoni da se stvori novi sistem, da se prazna mesta u wemu popu-ne.

Za po-etak, a i na samom po-etku na { e pisane istorije, postoji re- prvenac. Setimo se: "... i Marija... rodi svoga sina prvenca". Sada komotno re- prvak ostaje za onog ko je u ne-enu prvi, a prvenac, mn. pr- venci preuzi ma oznaku { aka prvog razreda. U toj konstelaciji sasvim je mogu }a, i jasna, re-enica: Milan je prvak me }u prvencima. I doista, re- prvenac nalazimo u re-nicima srpskog kwi `evnog jezika za oznaku u-enika prvog razreda. Nalazimo i drugenac, s istim zna-ewem samo za slede }i razred. U re-nicima vi { e nema.

Ali sistem se zahuktava, upotpuwuje i osmi { qava. U vrtlogu nastajawa novih re- i su sami }aci, a { to je wima te } ko da izmisle re-koja }e i ih imenovati, kad ve { izmisle nadinke za svakog nastavnika, za svaku ocenu i nastavni predmet?

^ul i smo, samo ne znamo da li to va`i i za druge gradove, da postoji i re-: t re }enac! U skladu je sa sistemom osnova je redni broj, a nastavak -enac (kao nesumnjivoj re-i prvenac). U tome sistem i osmenac je na svome mestu, i ako ve { postoji dovoqna i ve { prihva }ena re-osmak.

Jasno je i to za { to su najpre nastale re-i za prvi i posledwi razred osnovnog { kolowawa: pa prvi je to razred, i posledwi je to razred! Prilike su to za lep po-etak i lep svr { etak jednog veselog `i-votnog doba.

Ne znamo ho }e li se javiti petenac, { estenac, sedmenac..., a od broja -etiri ba { i ne naslu`ujemo kako bi se po ovom modelu formirala imenica na-en-ac.

A { to se one primedbe -i taoca ti -e, mgl o bi se re }i da je ona utoliko opravdana { to re- osmenac deluje neobi-no, istina, samo relativno novo, i { to je re-nici jo { misuprihvatili. I pak, ni onanije pre- } na, kao ni davno poznata re-prvenac.

Nedeqko Bogdanovi }

Namr { tiv { i se, dok mu se ko`a izme }u belih obrva naborala, stari prorok mi se zagleda u lice. Duga haqi na padala mu je toli i konisko da mu je potpuno prekrivala stopala. Oko haqi ne, kes-tewaste boje, imao je `utuko `nuvre } i cuuko-joj je verovatnobi lo uvel i -avaju }e staklo. Wegov prodorni pogled istra`ivao je moje lice. Bio je potpuno jelav, a zgr-ene usne na tamnom licu bile su mu -vrsto zatvorene. I zgl edalo je, zai sta, kao da ih ni kada ne }e otvori ti.

Brade zar i vene u okovratni k stajao sam i gledao proroka, koji je sedeo i spred mene.

"Hmmm", promrmqa. Pogl edao je nekol iko puta gore-dole, ba { kao da namiguje.

"Za { to tako uporno zuri { umoje lice?"

"Zato { to i mam predose }aj", progunjao on, dok je i daqe zuri oumene.

Po-iwao sam da se ose }am neugodno. Bez -a-robnog { tapi }a, praznom { akom, prorok pokaza negde izme }u mojih obrva i re-e:

"Tu, izme }u tvojih obrva je senka. To je bel eg, predznak skore smrti. Zai sta, taj deo i zgl eda tamnije".

"Kako to misli {?"

"Kako? Ni { tavi { e od onoga { to sam rekao."

"Kada }u umreti?" Gl as mi je drhtao pod utis- kom te neo-eki vane vesti.

"Onda kada sunce naglo potamni, usred dana. To }e biti dan kada }e, i znenada, jato vrana oble-

Pri -a Rjunosuke Akutagava

## Bel eg smrti

teti oko sunca, latice suncokreta }e opasti i rasuti se. Tada, pre nego { to posledwe latice opadnu, tvoja ml adost }e istrunuti. Tog dana }e `ivot zamreti, ba { kao te latice suncokreta. Ali, tu nema { tavi { e da se ka`e", rekao je i nasmejao se. Nije vi { e govorio. To je bilo sve { to je propusti o kroz svoje modre usne.

Naklonio sam se bez re- i, gledaju }i u zemqu, vratio se ku }i, pomi { qaju }i -esto na dan svoje smrti.

U mom vrtu, na sredini, { iri o se ogroman suncokret, vel iki kao pehar, zlatan u srcu svojih latice, i pi o tople sun-eve zrake svojim sve`im listovima.

"Kada latice suncokreta opadnu, umre }u..." Brzo i zli h malo vode na zemqu oko wegog korena.

Od tada, zal i vao sam suncokret svakog dana i posmatrao sunce na nebu. Dan za danom vel iko, kao rastopqeno, sunce di zal o se na istoku i tonulo na zapadu, sve crveno kao gvo`jeza ` i gosawe.

U trenutku, pomi sl ih da stari prorok mo` da i ni je govorio isti nu.

Nebrojeno mnogo dana zal i vao sam suncokret. Ne mogu da se setim kol iko puta je voda natopila suvu zemqu oko wegaw. A suncokret je svakog dana

okretaw svoju `utuglavu, od istoka ka zapadu, pratite }i put suncapreko jasnog neba.

Onda je, jednog dana, na desnoj ivici grimiznog sunca prvo po-el a da se stvara crna senka, ba { kad je bilo do { lo nasred neba. Zadr`ao sam dah i prati o senku koja je, kao mrav, napredovala preko sun-evog lica. [ tose masti qava crni navi { e i -ri la, nebo je sve vi { e tamnelo, kao u sumrak.

Tada, uz { um kao { u { tawe drve }a, crne ptice dolete }e sa zapada, istoka, juga i severa i oku-



Q. Brajovi } : "Kupa-i " uqe na pl at nu

pi { e se oko sunca. Napravi le su vel iki krug i sre }no zagraktale. Vrane!

Suncokret prestade da se okre }e sa istoka na zapad. stajao je, sasvim nepomi -an, vel iki `uti cvet okrenut ugqenocnom suncu. sedoh pored wegove stabqi ke i zagledah se i jau potamnelo sunce. I zgl eda da je ono { to je predwi deo stari -prorok bilo istina.

Usamqena vel ika latica, kao zlatni bode`, uz priqu { enudar pade na moje grudi.

"Jedan", brojao sam. Slede }eg trenutka, kao da se suncokret podse }a svoje du`nosti, jo { jedna `uta latica pade, uz ne`an udar. "Dva", nerado sam brojao.

Neki glasovi -uli su se sa tmurnog, prqavog neba. Oni su mi ne { to govorili. ^inilo mi se prvo da je to graktawe vrana. Onda tre }a latica pade lako na tlo. Mrqboje { afrananavla } noj crnoj zemqi.

Nebo je postepeno sasvim potamnelo. Svetlo `ute latice suncokreta nastavile su da padaju, jedna po jedna. Uskoro }u, kao i one, i jamorati da umrem.

Preveo s janskog Dragan Milenkovi }

Angol ogija "Moderna svet-skami ni pri -a", izdava-

"Ra { ka { kola "